

HÁRMAS-KÖRÖS

HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI FOLYÓIRAT

Előfizetési ár: negyedévre 20 fillér.

Megjelenik minden hónap 15-én.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

WALTHIER GYÖRGY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Endrőd, Széchenyi-utca 2. szám

Hirdetéseket

kedvezményes feltételek mellett közlünk.

MAGYARORSZÁG FŐPAPJÁNAK ÜZENETE

Régi szokás, hogy az Egyház főpapjai időnkint „pásztorlevél” alakjában szólnak híveikhez. A nagyböjt elején csaknem valamennyi egyházmegye főpásztora körlevélben inti és tanítja hívő-nyáját, hogy a nehéz idők legfontosabb kérdéseiről Krisztus tanítása szellemében milyen felfogást alakítson ki önmagában és környezetében. Nem lesz érdektelen, ha kivonatban

DR. SERÉDI JUSZTINIÁN
biboros, Magyarország hercegprimása böjti körlevelét ismertetjük, aki a mai idők legnagyobb veszedelméről: a kommunizmusról ad igen tartalmas, a világhírű tudóshoz méltó tanítást.

Most, hogy a nagyböjt elénk állítja Krisztus kinszenvedését, lehetetlen nem gondolnunk az Egyház szenvedéseire, ma is vérző sebeire és azon emberekre, kik az Egyházat ép oly engesztelhetetlen gyűlölettel üldözik, miként Krisztust az ő ellenségei annak idején üldözték. De míg Krisztus ellenségei és az Egyház régebbi üldözői hittek Istenben, sőt szolgálatot vélték teljesíteni Istennek azzal, hogy megölték Krisztust és tanítványait (Jn. 16, 2), addig a mostani krisztusüldözők tulnyomó része már Istenben sem hisz.

És itt elsősorban a kommunizmusra gondolok, melynek követői a nyílt istentagadást tették hitvallásukká. A kommunizmus elméleti megalapítója tanításának alaptételévé avatta az ú. n. történelmi materializmust, magyarul anyagelvűséget, melynek számára nincs Isten, nincs lélek, csak anyag, és anyagi erők léteznek. Hívei azonban nem maradtak a pusztá elméletnél, hanem gyakorlatban is az istenhit és minden vallás kiirtására törekednek. A kommunizmus apostolai ezt ugyan a múltban tagadták, hogy így az egyszerű, hívő tömegek gyanakvását legyőzzék. Ámításul azt hirdették, hogy a vallás magánügy, ők azt nem bántják. Azóta azonban a bezárt vagy felégetett templomok ezrei, a kegyetlenül legyilkolt vagy fogságban tartott egyházi férfiak és szerzetesnők tömegei, a kommunista államok iskoláiban folyó vallásellenes oktatás, a hivatalos támogatással működő istentelen propaganda, a

kommunista sajtóban megnyilatkozó istenkáromlások, az Egyház ellen folyó rágalmozások szennyes árja, a hívőket kísérő állandó guny és gyanakvás hangosan hirdetik, hogy a kommunizmusban a vallás nem békében türt magánügy, hanem sátáni gyűlölet célpontja és hogy abban az istentelenség soha nem látott türelmetlenséggel érvényesített közügy.

— Kedves Híveim! Ha a kommunizmus ellen felszólalok, azt nem politikából teszem, sem azért, mint ha a kommunizmus közvetlen veszedelme fenyegetne bennünket. Népünk józan felfogása, vallásos lelkiülete és a közelmúltban tett szomorú tapasztalata Isten kegyelmével megóv ezen csapástól. Azonban *fel kell vértetniünk magunkat* a kommunizmus által terjesztett *hitetlenség és erkölcsetelenség métegyével szemben* és lelki-állást kell foglalnunk a határainkon kívül dúló azon nyílt harcban, mely a hit és hitetlenség között folyik, hogy így a mi állásfoglalásunk is bátorítsa és erősítse létükben fenyegetett katolikus testvéreinket.

— A kommunizmusról meg kell állapítanunk, hogy a legjobb esetben *telki vakaságot* tanusít, mert a teremtett világot látva, nem akarja a Teremtőt hinni, ki nélkül a világ rendje és szépsége, a természet bölcs és gondos berendezése fel nem érthető és meg nem magyarázható.

— Mi azt mondjuk: „Hiszek egy Istenben, a mindenható Atyában, mennynek és földnek teremtőjében!”

— A kommunizmus azt hirdeti: „Nincs Isten, nincs teremtő; a világ magától lett, a véletlen műve!” . . .

Egy kasza, kapa nem lesz magától, hanem értelmes alkotót kíván, pedig csak két darabból áll. És akkor például a szem, mely tökéletesebb műszer minden fényképezőgépnél, a fül, mely bámulatosan bonyolult szerkezet útján alakítja át a levegőhullámokat hanggá, a többi szervek és az egész élő emberi test, mely nem két darabból áll, hanem millió és millió sejtéből, melyek mindegyik csoportjának megvan a maga sajátos célja, a céljának megfelelő összetétele és alakja és amelyek bámulatos összhangban épülnek fel egy magasabb egységbe, hogy így szolgálják az értelemmel és szabad akaratú felruházott lelket, — értelmes alkotó nélkül, csak úgy véletlen műve lett volna?

Ahol rend van, ott bölcs rendezőnek is kell lennie. A házi rend is felborul, még inkább a közlekedés vagy állam rendje, ha nincs erőskező rendező. Csak a világrend jött volna létre és állna fent magától, pusztá véletlenségből?

Sokszor hasonlították a nagy természetet egy nyitott könyvhöz, melyből még az irástudatlan is kiolvashatja, hogy van Isten és hogy ez az Isten végtelen, hatalmas, bölcs és jóságos. Szent Pál apostol szinte kézzelfoghatónak, szinte láthatónak mondja Istent a természetben és hangoztatja, hogy akik mégis tagadják azok számára nincs mentség! (Rom 20.)

A magyar ember a hitetlenséget nemcsak esztelensége miatt vetette meg mindig, hanem főleg azért mert mögötte gonoszsgát sejt.

„Istentelen” a mi nyelvünkön annyit jelent, mint gonosz. Istentelenre nem bizzuk pénzünket, annál kevésbé életünket, jövőnket, gyermekeinket. Az istentelenség ugyanakkor, mikor növeli az emberi gőgöt, kiöli a felelősség tudatát; azt a tudatot, hogy egykor minden tettünkért számot kell adnunk az Örök Birónak, ki a jókat jutalmazza és a gonoszokat bünteti; és így fék nélkül hagyja, szabadjára ereszti a szenvedélyeket és aljas ösztönöket. Minden nép mindenkor ragaszkodott Isten eszméjéhez, mert ösztönösen érezte, hogy Isten nélkül a gonoszság tengere fogja elönteni a világot és kegyetlen zsarnok gyanánt fognak nyakán ülni azok, kik őt önzetlenül és lelkiismeretesen kormányozni tartoznának. Miként egy bölcs mondotta: aki kiüresíti Istentől az eget, ördögökkel tölti meg a földet. Isten nélkül nem lehet fenntartani az erkölcsi törvényeket, erkölcsi törvények nélkül nem lehetséges a szociális élet. Azért van az, hogy még a régi pogányok, görögök és rómaiak is halállal büntették az istentelenséget és azoknál nem fordult elő, hogy egy templomot büntetlenül lehetett volna bemocskolni vagy felégetni.

És a kommunizmus mégis azt a feladatot tűzte ki maga elé, hogy ő Isten nélkül, sőt Isten ellenére fog berendezni egy jobb és tökéletesebb társadalmi rendet! Hogy a létező bajokat orvosolni fogja: de nem a tizparancsolat és evangélium alapján, mely minden egészséges alkotmánynak és társadalmi berendezkedésnek mindenkor alapját képezte, hanem annak éppen ellenkezőjével, Belzebubbal akarja az ördögöt kiüzni.

Nemcsak a tulajdonjog tagadásával teszi azt, hanem következetesen az összes erkölcsi parancsok fordítottjának hirdetésével. *Mi azt mondjuk: tiszteld atyádat és anyádat! És ő azt mondja* (hallottuk mi is, mikor nálunk is tanította): *hogy a gyermek szüleit tisztelni nem tartozik, hálára velük szemben nincs kötelezve, mert hisz őt nem szeretetből, hanem testi gyönyör gyümölcseként hozták a világra. Mi hirdetjük: hamis tanúságot ne szólj felebarátod ellen! Ő azt vallja* (ezt is hallottuk vezérférfiai ajkáról): *hogy szabad a hazugság, szabad a hamis vád a polgári rend hívei ellen. Mi azt tanítjuk: szeresd felebarátodat, sőt szeresd ellenségeidet is. És a kommunizmus jele, az ökölbe szoritott felemelt kéz azt hirdeti: gyűlölj! Gyűlöld, öld, irtsd nemcsak ellenségeidet, de mindenkit, aki nincs veled, aki valamiképp utadban áll, aki keresztet vet, akinek házában szentkép van, akiben tehát te nem bízatsz.*

— És a gyümölcssei ennek a borzalmas tannak?

Az istentelenek gonoszsgát termelnek. (I. Reg. 24, 14.) *Százezrekre megy az ártatlanul kivégzettek száma, újabb százezrek sanyalódnak fogságban; és Oroszországban milliók haltak éhen, különösen a föld népéből, mert kárpótlás nélkül elvették utolsó szem gabonájukat. És akkor még nem számoltuk a kommunizmus okozta polgárháborúk veszteségeit emberéletben, anyagaikban és műkincsekben. A kommunizmusban nincsen kegyelet!*

Azt a gyermeket, aki szüleit beárulja, kitüntetik! Nincsen bizalom: az egymásra féltékeny vezetők egymás életére törnek. Nincsen szemérem, ezt polgári előítéletnek tartják. A nő tisztességnek elmúlt a becse. Nincsen az a szülő, aki fiu- vagy leánygyermekét a romlástól megóvni tudná, mert a kommunista iskola maga vált az erkölcsi szabadság hirdetőjévé és előmozdítójává. A házasság szentsége sárba tiporva: a férfiak a kommunista törvény szerint süröbben változathatják feleségüket mint ruhájukat és az asszonyok hasonlóképp járhatnak el férjeikkel. *Egy új rém ütötte fel fejét a kommunizmus nyomán: a keresztetellen, elhagyott, züllésnek és nyomornak kitétt gyermekek csavargó tömegei.* Ezek hirdetik a hitetlenség „erkölcsi rendjének” gyümölcseit.

— A kommunizmust úgy szokták feltüntetni, mint a szegényeknek, az

élet számkivetettjeinek és a munkásoknak barátját. És valóban úgy látszik, mintha a szegényeknek, a nincstelenségnek a kommunizmusban legalább is nem volna veszíteni valójuk, a munkások pedig ennek a társadalmi rendnek kiváltságosai lennének. A valóságban azonban a szegények vesztesége a legnagyobb a kommunizmus által sokat ígért paradicsomban. *Kenyeret aligha fog-nak többet és jobbat kápi, — a tapasztalat legalább ezt bizonyítja.* És azért a kevesebért, amit kapnak, cserébe kell adniok üdvösségüket. A kommunizmusban nem szabad ég felé emelni a szemeket a szenvedések idején és a betegnek nem szabad a vallás vigasztát kérni halálós ágán. Ott nincsenek ünnepek, legfeljebb jelentőség nélkül való szürke nyugalmi napok. A családi fészkek melegét nem biztosítja semmi, lévén a kommunizmus a családnak és házastársi hűségnek ellensége. Nincs szólásszabadság: néma gép gyanánt kell dolgozni, mert minden munkahelyen ott áll a hatalom egyenruhás öre vagy fizetett kéme. Az a lelkiismereti szabadság, melyet a kereszténység juttatott diadalra a pogány cézárak önkényével szemben és amelyért, mint nagy kincsért, a történelem folyamán oly sok néma lélek feláldozta életét, vagyonát, a kommunizmusban üldözendő ellenség. Csak egy szabadság van: a testnek szabadsága, az ösztönök féltelensége, mely az embert lealacsonyítja, állati emberré teszi.

A legnagyobb érték, melyet Krisztus nekünk adott, az emberi méltóság tudata! Az a tudat, hogy halhatatlan lelkünk van és hogy Isten gyermekei vagyunk! Erre a tudatra támaszkodva szüntette meg az Egyház a rabszolgaságot. Ezen a tudaton alapszik az ember joga tisztességű bánásmódrá, méltó munkabérré, szellemi emelkedésre, igazságra, könyörületre, szeretetre. És ezt az emberi méltóságot semmisíti meg a kommunizmus, mikor tagadja a halhatatlan lelket és ezzel az embert az állatok sorába lealjasítja. Az a tanítás, mely csak testet ismer, de lelket nem, ellensége Istennek, aminek egész természetes következménye, hogy ellensége az embernek is, legfőképpen az elhagyatottságában és jogtalanságában sokszor egyedül Istenre utalt szegény embernek.

A kommunizmus harca elsősorban nem gazdasági, hanem világnézeti harc, az Antikrisztus egy újabb és méreteiben az eddiginél hatalmasabb támadása Krisztus országa ellen. A pokol fejedelmének gyűlöletét látjuk lángolni ebben a harcban és az ő hazug lelkét ismerjük a felkommunista propagandában, mely gazdagságot, kincset ígér e földön mondván: „Mindezeket neked adom, ha engem leborulva imádsz.” (Bójt. I. vas. ev.)

A pokol kapui azonban nem fog-nak erőt venni az Egyház szikláján, amint nem vettek rajta erőt az eddigi viharok sem. De mérhetetlen szenvedés és veszteségeket okozhatnak, ha nem vigyázunk és imádkozunk, miként Krisztus kinszenvedése előtt apostolait figyelmeztette. Imádkozunk tehát! Ne feledkezzünk meg imáinkban a külföldön sok országban hitükért szorongatott katolikus testvéreinkről sem! És vigyázzunk! Legyünk résen, nehogy a hitetlenség és a velejáró erkölcsatlenség nálunk is megfertőzze a lelkeket! Sajnos, a tapasztalat mutatja, hogy egyes propagandával a legdurvább tévelyek is tudnak hívó,

sőt fanatikusan hívó tömegekre találni ott, ahol a hitnek világossága csak gyéren pislog és ahol bajtól vagy szenvedett igazságtalanságtól elkeseredett emberek minden újítástól valami jobbat várnak.

Tehát több hit, több igazság, több szeretet a legjobb ellenszere a kommunizmusnak.

Rámutatok minden szociális bajnak gyökerére: a nagy emberi önzésre. Erre az önzésre teszi fejszé-

KATOLIKUS AKCIÓ

FAULHABER biboros az ifjúság neveléséről.

Bajorország főpapja böjti pásztorlevelét a német katolicizmus iskola-kérdéseinek szenteli. Meggyőző, világos tanítást ad a szülők jogairól és kötelességeiről a gyermekneveléssel kapcsolatban. Tudvalevő dolog, hogy a német nemzeti szociálista irányzat óriási agilitációval, gyűlésekkel, szervezkedéssel, hivatalos nyomással kényszeríti a szülőket arra, hogy ne a katolikus, hanem az egyházellenes állami és községi iskolába irassák be és járassák gyermekeiket. Ugyanekkor a katolikus vezetőket és papságot eltillják a védekezés és ellenpropaganda minden eszközétől. Sem sajtóban, sem a szószéken, sem egyesületeikben, vagy gyűléseken nem szabad iskoláik s az ifjúság vallásos nevelése érdekében dolgozniok. Faulhaber sem beszélhet nyíltan, mert körlevelét elkobozták, őt pedig a börtön várta, azért pásztorlevelében az orosz és spanyol kommunizmus rendszert támadja, de a német katolikusok tudják és értik, hogy súlyos érvei a keresztényellenes nemzeti szociálista diktátúra kulturirányzatát is érintik.

A nemzeti szociálistákkal ellentétben kifejti Faulhaber, hogy a gyermekek nevelése nem kizárólag állami feladat, hanem közösségi munka, amely az Egyház, a család és az állam között oszlik meg.

„A Természetjogi rendnek megfordítása volna, ha nem a szülőket említenénk az első helyen a gyermekek nevelésével kapcsolatban. Az egészséges emberi értelem borzadva szemléli a *kommunisták tébolyodott családterkölcsi felfogását, hisz a kommunisták ki akarják ragadni a gyermekeket a családból*, hogy az államkommunizmus gyermekmenhelyein (lelencházakban) közösen neveljék fel őket.”

„Az államnak el kell ismerni a családnak a gyermek feletti jogát, hisz a gyermek legelőször is a családba születik bele. A nevelési kérdésben a szülők akaratát nem hagyhatja meghallgatás nélkül és nem bízhatja a gyermekek nevelését — a szülők akaratára ellenére — az állami iskolai hatóságokra.

Az állam szabályozhatja a család nevelő munkáját a köz érdekében, az *Egyháznak Istentől adott és biztosított német jogait* azonban nem rabolhatja el.

Minél jobban kikapcsolja a jelenlegi állami iskola a hitvalló kereszténységet tananyagából, annál *súlyosabb kötelesség hárul* minden katolikus családra és szülőre, mert a vallástani és nevelést a családnak magának kell helyettesítenie.”

Álljatok résen keresztény szülők — fejezi be rövidesen kivonatolt

jét az Egyház, amikor nagybójt elején önmegtadadásra figyelmeztet és Izaiás próféta szavaival (58, 6) hozzászól: Ez az igazi bójt: oldd meg az istentelenség köteleit, oldd le a szorongató kötelet, bocsásd szabadon az elnyomottat és törj össze minden ígát. *Szegd meg kenyeredet az éhezőknek és a szegényeket és bujdosókat fogadd házádba*; mindön mezitelen látsz, főd be őt és ne nézd te a testedet. — Amen.

pásztorlevelét a Biboros, — *hogy gyermekeiketől Istent el ne rabolják.* Mert aki a fiatalságot elidegeníti az istenhittől, aki visszatartja az istenisztelettől, aki megnehezíti a gyónást és az áldozást, az magát az Istent rabolja el az ifjúságtól.

Dr. Glattfelder Gyula csanádi püspök

nagyböjti szózatában az istentelenség nagy és kiméretlen harcára hívja fel híveinek figyelmét „Lázadás tört ki az Isten ellen és az ő országának megdöntésére indítja elkeseredett támadásait az ördög által sugalt istentelenség.

Az Ur templomainak felégetését és lerombolását, szent oltárainak feladását, papjainak, apácáinak leölését sem társadalmi baj, sem a nyomorúság nem indokolja. E kegyetlenségek a népek sorsát nem javítják. A valóság az, hogy amit kétszáz év óta elméletben hirdettek a társadalmi és szociálista istentagadók, azt most valóságra változtatja a kommunizmus.

„Az istentagadás a bolszevizmus szálláscsinálója. Értse meg mindenki, hogy az Istenhívők és istentagadók félelmetes világhüdelmében senkinek sem szabad gyáván félreállania, mert különben nemcsak a kereszténység, hanem a haza, a család, az otthon és minden tisztesség összeomlik.

A program ez: Vissza az Istenhez és az ő evangéliumához, akkor ez a szörnyű idő, mint egy rossz álm fog elmúlni és Isten gyermekei testvéri szeretetben, zavartalan békében boldogabb jövőt fognak látni.”

Bérmálás. A nagyváradai csonka-egyházmege apostoli kormányzója: dr. Lindenberger János preláus-kanonok, apostoli kormányzó ur elrendelte, hogy az endrői esperesi kerület plebániáján május közepén a bérmálás szentségében részesülnek mindazon ifjak, akik legalább az első szentgyónást elvégezték és az Ur Jézus szent testéhez járultak. Mint értesülünk, dr. Zdravetz István felszentelt püspök ur jön le a bérmálás szentségének kiszolgáltatására. Előre figyelmeztetjük a bérmálándók hozzátartozóit, hogy bérmászüldőkül csak egyháziilag érvényes házasságban élő, tisztességes, vallásos életű katolikusokat válasszanak és kérjenek fel.

A húsvéti szentgyónás és szentáldozás kötelező parancsa és ideje nagybójt első vasárnapjától — Szentháromság vasárnapig tart. „Vegyétek és egyétek, mert ez az Én testem” — mondotta az isteni Üdvözítő. — „Jöjjetek hozzám mindnyájan” — buzdít mindnyájunkat. Testvérek! Hallgassunk a jó Pásztor hívó szavára, nyissuk meg büntől letarolt, terméketlen lelkünket az is-

leni kegyelem csodás hatása előtt. Ne felejtjük Krisztus szavát: „aki nem eszi az Ő szent testét, nem lesz élet abban!”

Lelkigyakorlat Kondorostanyán
A Szalézi Atyák március 11-én 3 napos lelkigyakorlatot tartanak a kondorostanyai híveknek. Az első szentbeszéd március 11-én d. u. fél 5-kor lesz. A lelkigyakorlatot március 14-én reggel szentbeszéd és közös szentáldozás zárja be.

Asszonyok! Leányok! A Szalézi Atyák március 14-én délután fél 6-kor kezdik két napos lelkigyakorlatukat az endrői nők részére. Naponta 2 beszéd lesz, amelyen férfiak nem, csak nők vehetnek részt! Március 17-én reggel tartják az utolsó szentbeszédet, amikor meggyónatják azokat a férfiakat is, akik idegen gyónatást várnak.

Nagyböjti előadások. A nagybójt minden szerdáján d. u. fél 6-kor az Egységes Munkás Olthonban Szuromy András káplán az Öregkerti Kat. Körben Fölföldy Béla káplán tart nagyböjti előadásokat. A Munkás Olthonban ugyanekkor vetített előadások is lesznek.

Az anyatelepiomban minden pénteken d. u. 3 órakor és vasárnap d. e. 10 órakor Csernus Mihály apátplebános mond szentbeszédet.

Tanyai szentmisék sorrendje: Február 21-én a varjasi és polyákhalmi iskolákban, február 28-án a varjasi és öregkerti kápolnás iskolákban, március 14-én a tanítóföldi és öregkerti kápolnás iskolákban mutatunk be szentmiséket. Akik az anyatelepiomban nem tudnak bejönni, szentmisék előtt a külterületi iskolákban is elvégezhetik a húsvéti szentgyónást és áldozást.

Egyesületi hírek. A Jézus Szive Szövetség csoportvezetői február 28-án fél 9 órakor tartják havi gyűlésüket a poigári iskolában. Szent Ferenc III. rendje február 21-én d. u. fél 3, az Oltáregyesület február 28-án d. u. 4, a Leányegyesület és Leány-club március 4-én d. u. 5, az Eucharisztikus Férfi-Liga március 6-án d. u. 5 órakor végzik havi ájtatosságukat a templomban.

Ujraéled az endrői Katolikus Legényegylet. Olvasóink emlékeznek még arra, hogy 1922 őszén, az akkor Endrődre jött Csernus Mihály plebános 120 taggal megalapította az endrői katolikus Legényegyletet. Giricz Vendel elnöklele alatt közel négy évig szép sikerrel és nagy kulturális eredménnyel működött is az Egylet, de az új, s az egész ifjúságot magabafoglaló Levente-egyesület megalapításával nem akarta az erőket szétforgácsolni, s illetékes helyen bejelentette, hogy egyesületi működését szünetelteti.

Két év előtt Kiss László káplán a Népszövetségi Kisgazda Kör ifjúsági csoportja cím alatt kezdték újra szervezkedésüket ifjaink, míg aztán a múlt év december végén Uhrin József földink és Fölföldy Béla káplán irányításával nagy lelkesedéssel hozzáfogtak a régi Katolikus Legényegylet feltámasztásához.

Ma negyven legényt számlál az egyesület, s 12 már is résztvevő a szegedi „legény-tanfolyamon.” A lelkesen vállalkozó ifjak nevét közöljük: Gubucz István, Kalmár Elek Ugrin Dezső, Timár Vince, Jánosik Vince, Pap István, Timár Imre, Varju Vendel, Pintér József, Farkas Imre, Harnos Lajos, Ugrin Mihály.

Legényeink erősen fogadkoznak, hogy hamarosan 100-an lesznek és húsvétmásnapján nagy ünnepséggel tartják meg az alakuló gyűlést.

Harc a templomokért

A mexikói katolikusok csak most ébrednek keserű öntudatra, amikor saját bőrükön tapasztalják a szociáldemokrata-kommunista irányzat valástan és istentelen voltát, amelyet az ő támogatásuk és szavazatuk juttatott uralomra Mexikóban.

Amíg csak a papokat vetették börtönre és gyilkolták le, addig — a jobb érzésük tiltakozásától eltekintve — élvezettel nézték „a felvilágosult közszellem” szokatlanul radikális akcióit.

Amikor azonban reájuk került a sor, mert a legcsekélyebb vallásos vagy hazafias érzés megnyilatkozásáért üldözés, börtön, sőt halál volt a vörös uralom jutalmazása, amikor azt látták, hogy az előkelő és zsiros állások, kinevezések csak a szélsőséges, gyakran semmirekellő vörös agitátoroknak jutnak osztályrészul, az ő teherviselésük, adójuk nemhogy csökkent volna, de még több, viszont egyéni, gyülekezési és vélemény szabadságuk erősen megnyirbáltatott, akkor eszméltek a vörös diktatura kellemetlen voltára és kezdték sajnálni „a régi maradi idők” jóságát és kellemességét.

Ma már olyasmit olvasunk a mexikói katolikusokról, hogy bátor öntudattal kezdenek szembeszállni a vörös istentagadókkal. Cordobában 5000 katolikus elkergette a tüzoltókat, akik a lourdesi Szűzről elnevezett székesegyházat — a kormány rendelkezéseire elfoglalták és laktanyává alakították át. Erős kormánycsapatok vonultak ellenük és szorították ki a hiveket a templomból, de másnap, harmadnap mindig nagyobb s nagyobb tömeg kísérelte meg a templomba való behatolást.

Orizabában mind a tíz templomot megszállotta a vörös katonaság. 15.000 katolikus rendezett menetben vonult fel a kormányzósági palota elé és követelte a templomok visszaadását. Négyet sikerült visszakapniok, de ezzel nem elégedtek meg, hanem valamennyi templomuk visszaadását követelik.

Máshol éjjel vonulnak nagy tömegekben a bezárt templomok elé. Élűzik az öröket, kitakarítják a templomot, virágokkal diszítik, gyertyát gyújtanak és úgy végzik ájtatosságukat.

Magyar katolikusok! A ti templomaitok várnak és hívnak benneteket. Nyitva áll jó és bünös előtt egyaránt. Miért kerülitek? Isten ne adja, de a ti könnyelmű és meggonolatlan politikai viselkedétek még bezárhatja a templomok ajtaját. Akkor majd megtanuljátok a saját bőrötökön, hogy mit jelent a templom az élet nagy rabságában silylő, szerencsétlen embernek?

A Katolikus Népszövetség Orsz. Temetkezési Pénztáregysége elhatározta, hogy az 1937. évben azoknak a szülőknek, kik legalább egy éve mindketten tagját az Egyesületnek, minden újszülött gyermek után 30 P. jutalomsegélyt ad. Az ikrek duplán kapnak! Rajta magyarok!

A Nemzeti Egység Pártja szervezeteihez

Darányi Kálmán a Nemzeti Egység Pártjának vezére felhívást intézett, amelyben rámutat a pártszervezetekre váró feladatokra.

„A nemzet korszerű pozitív és építő cselekedeteket vár tőlünk, — mondja többek között felhívásában Darányi Kálmán. — Ehhez szükséges a nemzeti erőknél belső egységbe foglalása. — A feladatok, amelyeknek megoldása a nemzetre hárul, olyan súlyosak, hogy a törvényhozás alkotmányos tényezői és a kormány nem nélkülözhetik a nemzeti társadalom támogató együttműködését. Nem elkülönítő mozgalom tehát a Nemzeti Egység mozgalma, hanem összefogó és éppen ezért nem tartalmaz ellenséges szándékot azok ellen, akik ma még a szervezet keretein kívül, de tiszta szándékkal igyekeznek a nemzetet szolgálni. A becsületes meggyőzés eszközeivel kell szervezeteinknek a mozgalmunktól ma még távolálló tömegeket munkatársainkul megnyerniök.”

Iványi Béla elnöki körlevelében felhívja a párt vidéki tisztviselőit, hogy változatlan beosztásukban és hatáskörükből továbbra is lelkesen folytassák eddig is önzetlenül végzett munkájukat.

Figyelmezteti a pártszervezeteket, hogy a párt szigorúan ragaszkodik ahhoz, hogy kizárólag csak olyan tagjai legyenek, akiket tiszta meggyőződésük hozott a pártba. „A

Nemzeti Egység Pártja titkos választásra készül, — írja Ivády Béla többek között a körlevelében — erőt és értéket a párt számára csak azok a tagok jelentenek, akik a párt programját meggyőződéssel teszik magukévá. Függségi viszony, vagy kényszerhelyzet soha sem lehet a pártunkba való belépésnek indoka.”

Felhívja a szervezetek figyelmét az ország különböző részeiben észlelt nemzetietlen irányú titkos propagandára.

„A szélső politikai kilengések — írja Ivády Béla — a tekintélyrombolás, a nélkülözhetetlen fegyvelem és rend megbontására irányulnak és ezzel az ország nyugalalmát, békés munkáját veszélyeztetik, amelyeknek megóvását és biztosítását a Nemzeti Egység Pártja legelsőrendű kötelességének tartja.

Nemcsak a párttal, de a nemzettel szemben is kötelességet teljesítenek tehát szervezeteink akkor, amikor az ország lakosságát ettől a szélsőséges propagandától megóvni iparkodnak.

Végül annak a biztos reményének ad kifejezést, hogy a Nemzeti Egység pártja szervezetei és hivei, akik önzetlenségüknek, áldozat- és munkakészségüknek négy éven át olyan tiszteletreméltó módon adták tanujelét, a keresztény és nemzeti irányú politika érdekében kötelességeiket ezentul is maradéktalanul teljesíteni fogják.

Egymást falják a fenevadak

Hónapok óta ismerteti a világsajtó az orosz-szovjet nagy válságát: Sztalin és ellenségeinek véres viaskodását. Sztalint, a szovjet vezérét új cárnak, keleti zsarnoknak, „katonabarom”-nak, „paraszt-hóhér”-nak nevezték el Trockij. a száműzött bolsevista vezértárs hivei, míg Sztalin emberei „fascista brigantik”-nak titulálják Trockijt és a vele szövetező forradalmi népbiztosokat.

A moszkvai nagy perben, amelyből csak két népbiztos-vádlott mentette meg életét csekély 10 esztendő szibériai fogházzal, a vádlottak „kényszervallomásaiból” megtudtunk valamit.

Azt nevezetesen, hogy Sztalin a „a műveletlen, szűk látókörű nacionalista” orosz bolsevizmust, orosz zsarnokságot csinál az oroszok számára fegyverrel, erőszakkal, mindent letipró elnyomással. Amint a cárok idejében a pánszlávizmus egységesítő eszméje körül csoportosították az összes szláv államokat és népeket, most a vérgőzös forradalom gázmámorába akarják folytani Európát, Ázsiát egyaránt. Jólpenzelt agitátorai, kémei, ügynökei, gazdagon megvásárolt újságjai, írói, rádiói, a bőven csörgedező rubelt szóró diplomatái és emigránsai tíz és tízezer számban ezt a célt szolgálják és terjesztik.

Az egyik fővádlott, Radek azonban Trockijt is leleplezte. Kitérta a világ elé, hogy e száműzött népbiztos, aki egykoron széhezrekemilliókat küldött vesztőhelyre az orosz mágnásokból, tisztviselőkből, parasztokból, papokból, s akit hidegen hagyott a spanyol kommunista forradalom szörnyű vérengzése, most felhördül és megfenyegeti Sztalint, amikor az ő népbiztos-fajtestvéreit vitte vágóhídra. Örült és árulónak bélyegezték Trockijt, aki pár év előtt még a szociálista-kommunista eszméket az egész világra ki akarta terjeszteni, hogy igazi és életképes legyen, most pedig szövetekezett a liberális-radikális: kapitalista és szociálista sajtóval egyaránt, s ezek támogatásával akarja lerombolni a kommunizmust magában Oroszországban is, hogy helyette bevezesse a szociáldemokrata uralmat.

Nem is rossz csel fogás. A kommunizmust a legtöbb ország kormányzata üldözi, agitációját nem tűri meg. Erőszakkal és fegyverrel ma még nem boldogulhatnak a polgári társadalom és ilyen berendezkedésű államok ellen. A szociáldemokraták azonban Olasz és Németország kivételével mindenütt szabadon mozoghatnak és terjeszkedhetnek. Az „ikertestvérek” ruháiba kell tehát átöltözni, s amikor az agitáció — a liberális nagytőke és munkástömegek megszervezésével mindenféle politikai erőre és hatalomra tesznek szert, akkor változnak át újra szélsőséges, forradalmi vörösökké, mint nálunk 1919 márciusában.

Sztalin és Blum már is készítik elő a szociáldemokraták és kommunisták egyesülését, s közös frontját kialakító „internacionalé”-t. Vigyázat! Csak a nyakravaló más, de az eb veszett!

Olcsó összeköttetést Gyomával!

Régi igazság az, hogy egy község fejlődése szoros összefüggésben van azzal, hogy miként közelíthető meg. A régmúlt időkben a vízi út volt a legolcsóbb és legkönnyebb, ép ez okból alakult ugyszólván minden nagyobb város folyók mellett, vagy tengerparton.

Endrőd a vasútvonal-lefektetésekor kimaradt a fejlődés vonalából s ezzel fejlődési lehetőségei súlyos kárt szenvedtek. Amíg lakosainak száma a maig el nem érte, és szűkreszabott határainak a kisebb lakosság megélhetését biztosítani tudta, addig a szomszédos községekkel s rajtuk keresztül az ország távolabbi vidékeivel az összeköttetés hiányát nem éreztük annyira, mint ma, amikor a lakosság igen nagy hányadának másutt kell megkeresnie a mindennapi kenyerét. Vegyük csak a nagyszámu munkásságnak a helyzetét, akik a községen kívül találják meg megélhetésüket, hányan és hányan költöznek el végleg közülünk csak azért, mert megfelelő olcsó közlekedési eszköz hiányában kénytelenek a könnyebben megközelíthető községekben megtelepedni, pedig szívük, nevelésük és családi összeköttetésük minden szála ide huzza őket. Gondoljuk meg, hány ezer és ezer pengő kereset gazdagít ennek folytán más községeket, mely pedig igazságszerint minket illetve és a mienk is maradna, ha községünkben a szomszéd községek területén levő munkahelyek jól könnyen és főleg

olcsón megközelíthetők volnának.

De a munkakörüket községünkben megtaláló gazdák, iparosok, kereskedők és szellemi foglalkozásuaknak is fontos érdeke a jó és olcsó összeköttetés, hiszen községünk gazdasági élete össze van forrva a szomszéd községek és az ország gazdasági életével. Ma már a gazdák sem tartanak és nem is tarthatnak annyi igavonót, hogy a községen kívüli hatóságokkal való érintkezés, a termény árak és egyéb fontos gazdasági események iránti érdeklődés, előnyösebb, kisebb bevásárlás stb. okából a fontos gazdasági munkálatoktól igáikat elvonhassák.

Igaz gyalog is közlekedhetünk. De ha valamikor úgy épen korunkban áll a közmondás, hogy az idő pénz. Emellett a gyalogközlekedéssel elpazarolt energia is sokkal jobban és előnyösebben volna értékesíthető a rendes munkakörben.

Lapunk, mely évek óta harcol Endrőd község gazdasági és szellemi fellendüléseért, ezennel megindítja az akciót egyenlőre a Gyomával való jó, biztos, gyors és olcsó közlekedés megoldásáért. Mielőtt terveinkkel is a nagy nyilvánosság elé lépünk, a kérdést nyilvános vita alá bocsátjuk és felkérünk mindenkit, akinek a cél elérésére kivető gondolatai vannak, közölje szerkesztőségünkkel. H. B.

H I R E K A N A G Y V I L Á G B Ó L

Kozma Miklós belügyminiszter lemondott. Február 3-án Magyarország Kormányzója vitéz leveldi **Kozma Miklós** magyar királyi titkos tanácsost belügyminiszteri állásától saját kérelmére felmentti, s második kéziratában szokatlannul meleg hangon „a belügyminisztérium élén fáradhatatlan buzgalommal, önzetlen odaadással és körültekintő energiával kifejtett igen értékes és kiváló szolgálatait újabb elismerésül a magyar országgyűlés felsőházának tagjává élethossziglan” kinevezte. Kozma Miklós belügyminiszternek nemcsak a társadalmi rend és közbiztonság megszilárdítását és a népegészségügy felkarolását eredményező belügyi munkásságát figyelte élénk érdeklődéssel a falu népe de Endrőd lakossága nagy hálával, és szeretettel gondol mélységes fájó és emberbaráti szeretetről tanuskodó magatartására az endrői gyászos sortűz idején. Hogy a szerencsétlenül jártak hozzátartozói és árvái tekintélyes anyagi kárpótlást és nehéz órákban emberileg vigasztalást nyertek, abban Kozma Miklós jószívűség volt oroszán része. Sajnáljuk távozását, de reméljük az ország és a magyar nép érdekében, hogy még viszontlátjuk őt a kormányzati fórumon.

Főispánunk hazaérkezett. — Vitéz dr. Ricsóy-Uhlarik Béla vármegyénk főispánja olaszországi nászútjáról ifju hitvesével szerdán, február 17-én visszaérkezett Gyulára. — A fiatal pár utközben Nápolyt, Rómát és Velencét is érintette, majd San Remóban töltötték hosszabb időt. Rómában felkeresték az apostol-fejedelmet: szent Péter sírját és buzgó imában kérték közbenjárását Krisztusnál szegény magyar hazánk érdekében. — A gyomai állomáson a járás vezető emberei élén báró Maasburg Kornél tb. főszolgabíró üdvözölte a dr. Sorbán Jenő főbíró kíséretében utazó és az otthonába térő főispánunkat, s gyönyörű virágcsokorral kedveskedett a „Méltóságos és Nemzetes Főispánné Asszonyának.”

Dr. Vajay Károlyt, a belügyminiszter személyi titkárát, Horthy Miklós kormányzó miniszteri tanácsossá nevezte ki. Kiváló szakembert, rendkívül szeretetreméltó egyéniséget ért a magas kitüntetés. Vajay tanácsos — Kozma belügyminiszter kíséretében ismételtén megfordult Endrődön, s nagy megértéssel volt falunk és népünk iránt. Meleg szívvél köszöntöjük!

Julianna holland trónörökös és férje, Bernhard herceg két napot Budapesten töltöttek. A királyi menyecske nagyon kíváncsi volt a kecskeméti „barack-pálinkára”. Megkóstolta, s bár alaposan megköhögte az erős ital, de azért megdicsérte.

A képviselőház megkezdte az ajánlási rendszer reformjának a tárgyalását. **Darányi Kálmán dr.** miniszterelnök nagy beszédben indokolta meg a képviselőjelölés gyakorlatban fiaskót vallott régi rendelkezéseinek megváltoztatását célzó új törvényjavaslatot. Soltész János kisgazda a javaslat ellen, Antal István v. államtitkár a javaslat mellett tartott nagy figyelmet keltő beszédet.

A mezőgazdasági továbbképző fiiskolába a községi iskolaszék f. hó 11-én megtartott gyűlésében Hunya Lajos tanítót az ismétlő iskola igazgatójává választotta meg.

Községi főjegyzőt és Szabó József tűzoltó parancsnokot a légvédelmi teendők pontos és részletes elsajátítása céljából a felettes hatóság a f. hó 16-án Budapesten tartandó, illetve kezdődő három napos tanfolyamra kirendelte.

Dr. Sorbán Jenő járási főszolgabíró ur első évnegyedi hivatal vizsgálatait f. hó 8—10 napjain a község házában lefolytatta. A vizsgálat eredménye felett a legteljesebb megelégedését nyilvánította.

A kisállási haszonbérlet a községi előljáróság közbenjöttével szerves mozgalmat indítottak, hogy a már 20 év óta évenként bérelt lovag Wachtler Lothár féle birtokot hosszabb — 15—20 évi — haszonbérletre nyerhessék el. A tárgyalások folyamatban vannak.

Méhészeti tanfolyamot tartottunk az elmúlt napokban három napon keresztül a méhészeti felügyelőség által.

A spanyol harcterekről az utóbbi napokban nagy győzelmeket jelentettek a nemzeti csapatok. A malagai tartomány elfoglalásával végleg javukra döntöttek el a forradalom sorsát. Legutóbb a madridi frontszakaszon a nemzetközi vörösdandár egy zászlóalját semmisítették meg. — A nagy számban elfogott foglyok között 40 angol alatvaló is volt.

Hailé Szelasszié, Abesszinia trónjavesztett négyosa állítólag Nógrádmegye megszállott részén akar nagyobb birtokot vásárolni. Ezzel az eseménnyel kapcsolat irta meg vidám stófiát a nagyszerű krockiró: dr. Liszt Nándor Utólagos engedélyével közöljük is:

Szánt az ökör, recece, lhaj, csuhaj, recece,
Csörög-csattog a járom. Bebuvik a zekébe.
Birtokot vesz Szelasszié Daruszóru tevét fog
A nyáron. Az ekébe.
Ha Nógrádban a legelőt Puli helyfelmajom örzi
Kaszálja. A nyáját...
Minden lánynak, recece, Ráncha szedi, recece,
Tátva marad a szája... Szép fekete gatyáját.

Ha megveti, recece,
Fődbirtoka alapját,
Félre csapja abébai
Kalapját...
Kipederi a szakállát
Hegyesnek...
Akik látják, recece,
Ijedtükben elesnek...

Pick Adolf dollárhamisítót háromévi fegyházra ítélte a budapesti büntetőtörvényszék. Az ítélet nem jogerős.

Domonyi Miksa szeszgyárost és két alkalmazottját szeszjövédéki kihágás miatt 240.000 pengő pénzbüntetésre ítélte a balasagyarmati törvényszék.

Ököllel verte agyon feleségét Somogyi József sárkezi gazda, mert a házuk eladásából kapott 1600 pengőt nem akarta engedni, hogy elmulassa. A csendőrség letartóztatta.

Tiltott műtét miatt 8 havi börtönrre ítélte a kalocsai törvényszék dr. Scherer Tibor kalocsai orvost, aki két fiatalkoru leányt bűnös módon szabadított meg terhétől. A két leány csak 3—3 havi fogházbüntetést kapott. Szomorú jelenség, csekély büntetés.

Megalakult a Gyümölcsstermelők Egyesülete. Január 3-án hosszas előkészület után véglegesen tömörültek az endrői gyümölcsstermelők és megalakították a Békésvármegyei Gyümölcsstermelők Egyesületének helybeli taggyeületét. Az ideiglenes vezetőségbe elnökül Harsányi László főjegyzőt, ügyvezető elnökül pedig Hunya Lajos tanítót választották meg. Az alapszabályokat egyhangulag elfogadták, melynek fő lényege az, hogy minden gyümölcsstermelő, vagy gyümölcsöszt létesíteni szándékozó lakos évi 1 pengő tagdíj mellett rendes tag lehet. Eddig több mint 200-an iratkoztak be. Beiratkozni lehet Hunya Lajos és Palotay Ferenc tanító uraknál. A tagdíjakat a község ház tanácsstermében Hunya Á. István törvénybíró ur naponta beszedi. Hivatalos helyisége egyelőre a község háza 4-es számú szobájában van, ahol minden hónap első vasárnapján a publikáció után a vezetőség és a tagok az időszerű munkálatok megbeszélésére egybegyűlnek. — Ugyanitt háromféle szaklap áll a tagok rendelkezésére. — Február 24-től 28-ig gyümölcsfa-termesztési és védelmi tanfolyamot tart az egyesület, mely a tagok részére teljesen díjtalan. Az előadásokat Gally János vm. gyümölcsstermelési intéző fogja tartani. Felkéri az egyesület azokat a tagokat, akik a tanfolyamon részt ohajtanak venni, hogy f. hó 20-ig Hunya Lajos és Palotay Ferenc tanító uraknál részvételi szándékukat feltétlenül jelentsék be, de egyben kötelesek igazolni, hogy tagsági díjukat lefizették.

A polgári légoltalom. Magyarország honi légvédelmét a Honvédelmi Miniszter vezeti és irányítja. Legfőbb szerve a m. kir. országos légvédelmi parancsnok. A légvédelmi szempontjából az ország területe a szerint biráztatik el, amint az, vagy annak egyes részei, területei katonai, gazdasági, közlekedési és egyéb szempontokból fontossággal bírnak. Tehát a légvédelmi hatályosabb ott, ahol érzékeny és fontos menteni valók vannak. Pld. katonai székhelyek, raktárak, gyárak, hidak, vasutak, stb. Egyes helyeken tehát a megszervezés különös fontossággal bír. A légoltalom megszervezésére az u. n. légoltalmi közületek szolgálnak, azaz a városok, a községek, ipartelepek, stb. Ezek az előbb említett szempontokból osztályoztatnak és szervezés és irányítás szempontjából be vannak be vannak osztva a légvédelmi kerületekbe. Endrőd község szintén légoltalmi közületnek van minősítve és a szegedi légvédelmi kerülethez tartozik.

Minden légoltalmi közület, tehát jelen esetben Endrőd község légoltalmának előkészítése a légoltalmi vezető kötelessége, aki a községi főjegyző. Ő vezeti és irányítja a szervezést, fejlesztést a légvédelmi kerület utasításai alapján és súlyos felelősséggel tartozik a község légoltalmi berendezkedésének helyességéért és célszerűségéért.

Ebben a munkában segítségére van elsősorban a légoltalmi parancsnok, aki magát a tényleges légvédelmet és az e célból szervezett osztagok felett parancsnok, illetve azokat irányítja. Másod sorban segítségére van az ugynevezett légoltalmi bizottság, melybe a parancsnokon kívül bele tartozik a vitézi hadnagy, községi orvosok, tűzoltóság, Vöröskereszt, összes jegyzők és egyes meghívott tagok, társadalmi egyesületek. A bizottság tanácsadó szerv a légoltalmi vezető mellett s így a szervezési munkálatokban hathatósan közreműködnek. Ez a bizottság Endrőd községben már megalakult.

Sáros az utcátok, a rosszabb járjon hozzátok a sötétben...

Nem duhaj jókedvünkben idézzük a népdal szövegét, sőt! Az őszi és téli esőzések folytán tudul ajkunkra a nóta, de bizony csak fogunk közt morzsolva, amint nekiindulunk a beton nélküli utcák egyikén. Jó-jó, beton nem jut mindenhová, de — úgy látszik — nem is jár mindenkinek, de azok a téglák — úgy hisszük — azért vannak a „járdás” oldalon szétszórva, hogy a község nemes vezetői szorgalmas munkáskézekkel összeillesztessék, hogy az a „járdás” oldal tényleg járdás legyen. Mert most csak az jár azon az oldalon, aki egy kis lábfeccel, avagy — kinek-kinek gusztusa szerint — némi nyaktörést megkockáztat. Milyen másképpen volna, ha a községi képviselők a nóta első sorából nem a második sorbeli következtetést vonnák le! (H/B)

Érdekes kisregények. Boris leányzó, — az endrői sajtófőnök — az elmúlt hetekben ügyes kiállítású regényfüzetekkel kedveskedett az olvasóknak. Az Új Élet regénytár 10 filléres füzetét ajánlotta az ifjuságnak. Megkérdeztük az Apáturat, hogy mi a véleménye a regény kiadásról. Néhányat magam is átolvastam — felelte lelkipásztorunk — melegen ajánlhatom mindenkinek.

JÓSZIVŰ VENDÉG.

Vendég lős: Miért tette le a kávé a székre?

Vendég: Mert olyan gyenge a kávé, hogy — ki kell pihennie magát.

MENTSÉG

Az urnó éjjel 11 óra után jön haza a színházból s meglepetve látja, hogy a cseléd még akkor is fenn van és olvas, mégpedig két gyertya mellett.

— Ejnye-ejnye, Anna, hát maga még most is fenn van és regényt olvas és hozzá még két gyertya mellett!

— Nem kettő ez, nagysága kérem. Egy volt ez, — csak két tétörtém.

A községi képviselőtestület

f. évi január 29-én rendkívüli közgyűlést tartott, melyen a tagok csaknem kivétel nélkül megjelentek. A nagy érdeklődés nem volt indokoltan, mert komoly és nagy horderejű kérdések foglalkoztatták a közgyűlést.

Elsősorban is meleg szeretettel és lelkesedéssel üdvözölte a közgyűlés vármegyénk Főispánját házasságkötése alkalmából. A nyugalomba készülő Kiss Nagy Sándor irodatiszt részére április 30-ig újabb szabadságot engedélyezett azzal, hogy ezen idő alatt köteles nyugdíjaztatását kérelmezni.

A községi igazgatás terén az utóbbi évtizedben keletkezett terhes és nagy munkatöbblet zavartalan el látása, az adóügyek könnyebb és gördülékenyebb biztosítása, a községi háztartás okszerű vitele és községi főjegyzőnek a vezetési teendők intenzívebb ellátása érdekében lehető tehermentesítése céljából a közgyűlés elhatározta az önálló községi adóhivatal létesítését, továbbá a számvényi jegyzői állást átszervezte közigazgatási jegyzői állássá és a közigazgatási ügyeket, melyek ezideig csaknem teljes egészében főjegyző ügykörébe tartoztak, átutalta közigazgatási jegyző hatáskörébe. Viszont a számvényi teendők és a háztartási ügyek főjegyző ügykörébe kerülnek, melynek sikeres megoldása céljából főjegyzőből, javadalmi ellenőrből, községi gazdából és fogyasztási adókezelőből megalakította a javadalmi hivatalt. Végül az újjászervezett bel- és külterületi rendőrség szolgálati és fegyelmi ügyeinek a község érdekeit kielégítő ellátásával egy rendőrbiztosi állást szervezett. Az előbb említett átszervezések szükségessé tették a munkatör létszámának két fővel való szaporítását, ami azonban feltétlenül maga után vonja az ideiglenes munkaerők beszüntetését.

Megállapította a községi rendőrség szolgálati szabályzatát és ezzel a községi rendőröknel az államrendőrséggel azonos ranglétrát honosította. Az egészségvédő ház céljára a főjegyzői lakást véglegesen kijelölte. Ezen épületnek megfelelő berendezésére és átalakítására úgy a vármegyétől, mint az államtól segély kérelmezését határozta el. Vármegyénk alispánja a Csernus Mihály apát úrból és főjegyzőből álló segély kérelmezése céljából előtte megjelent küldöttségnek f. hó 5-én ezt a segélyt meg is ígerte. Az egészségvédő ház a szegénysorsú nép egészségvédelmét és a tuberkulózis, gyermekhalandóság, vérhajók, trachoma s egyéb népbetegségek elleni intenzív védekezést fogja szolgálni. Ezen intézmény szükségessé tette a főjegyzői lakás kérdésének megoldását s e célra a közgyűlés a törzsvagyon alapot rendelte felhasználni azzal, hogy a volt csendőrlaktanya helyén új főjegyzői lak építtessék.

Elfogadta a közgyűlés a módosított husvizsgálati és hirdetési szabályrendeletet. Lényegesen mérsékelte a hatósági husszék költségeit és vendéglősök kocsmárosok részére a helyszínén való vágást a husvizsgálati kötelezettség fenntartásával megengedte. A HONsz helyi csoportja részére a Kenyeres-féle ház megvételét elhatározta. A nagylaposi iskolát megszervezés és felépítés céljából a Róm. Kath. Egyháznak

átengedte, miután a község ismételt kérelmére az állam ezen iskolához segítséget nem adott.

A községi területek vadászati jogát az Endrői Vadásztársaságnak szabadkézből 12 évre bérbe adta évi 650 pengő haszonbérért, szoros és szigorú olyan irányú feltételek mellett, melyek a vadállomány szaporodását lehetővé teszik. A kondorostanyai székház és piactér megvételére, valamint fásítási munkálatokra 5000 pengő függőkölcson felvételét határozta el. Özv. Szeles Istvánné, Németh János, Fülöp András, Alt Imre, Szujó Elek volt községi alkalmazottak részére rokkantsági, illetve öregségi nyugdíjat folyósított. Hornok János földbérletnek hátralekos haszonbérének megfizetésére komoly indokokból halasztást engedélyezett. Kulik György kártalanítási kérelmét, mint alaptalant elutasította. Megállapította a gyámpénztári kösös kamatkulcsot f. év első felére. — Négy darab bika és 5 drb. tenyészkan beszerzésére államkölcson felvételét mondta ki. Szakállós Lajos Apponyi-uccai italmérőnek a szabályozási vonal által telke előtti eiterülő 8 □-ölnyi terület eladta.

Végül a néhai Nagy József-féle Király-uccai házat szabadkézből — Hangya Pál és nejeinek 865 pengőért eladta s elfogadta özv. Nagy Istvánné kocsorhegyi lakos ajánlatát, aki ingatlanát Vidaházba való helyezése ellenében a községnek ajánlódta.

Az endrői Honszfiók közgyűlése

Az endrői hadirokkantak, özvegyek és árvák január hó 31-én évi rendes közgyűlését Tóth István elnök nyitotta meg, amelyen résztvett daráspapáci Darás Sándor dr. nyug. kultuszminiszteri főtanácsos, a Honsz orsz. központjának kiküldötte, Csernus Mihály apát-plebános, Harsányi László közs. főjegyző, dr. Hanyecz Vince közs. jegyző, az előjáróság és képviselőtestület több tagja. Dr. Darás Sándor közp. kiküldött felszólalásban külön is megköszönte a helyi hatóságnak azt a jóindulatú atyai gondoskodást, amelyet Harsányi László főjegyző kezdeményezésére a hadigondozottak érdekében kifejt. Harsányi László főjegyző meleg szavakkal köszöni meg a közgyűlésnek kitüntető bizalmát, hogy díszelnököknek választották. Végül Csernus Mihály apát-plebános kiartásra, egymás szocietere és megbecsülésére buzdította a tagokat. A Himnusz hangjaival ért véget az impozáns lefolyású közgyűlés, amely után a Hősök emlékművéhez vonultak: dr. Darás központi kiküldött megkoszoruzta a vitágháború hősi halottainak emlékét hirdető szobrot.

Az Endrői Vöröskereszt-Fiókegylet

február hó 8-án a katolikus Népházban rendezte szokásos műsoros táncestjét. Igen nagyszámú közönség töltötte meg a Népház nagytermét, közöttük dr. Sorbán Jenő járási főszolgabíró és neje, valamint az endrői intelligencia csaknem összes tagja és a helyi iparos- és gazdaiársadalom számoztató tagjai.

A műsort Farkasinszki Imre zenekarának nyitánya vezette be. Az endrői ifjusági Vöröskereszt ének-kara Benke Lajos vezetésével nagy sikerrel adta elő Benke: Cíckom cíckom c. dalát. Duda Klára hatásos szavalaia

után Magyar Anna tanárnő a Vöröskereszt békebeli feladatairól beszélt. Az Endrői Iparos Dalkör Benke Lajos vezetésével Mozart: Szövetségi dalát énekelte disztíngvált finomsággal. Dr. Hunya Sándor tanár a Vöröskereszt háborús feladatait méltatta, majd Fölföldy Béla igen nagy hatással énekelte Apáczai István dalokat zenekari kísérettel. Harsányi László főjegyző humoros rádiós hírei igen sok kacajt váltottak ki a közönségből, amely után az endrői ifjusági Vöröskereszt ének-kara Benke: Hej, görbénye, görbénye c. dalát adta elő, majd „A se-lyempincsi“ c. tréfával mulattatták a nagyszámú előkelő közönséget. Az Iparos Dalkör vegyeskarának precízen előadott Tánckanonja és Farkasinszki Imre zeneszáma zárta be a nívós műsort, amelyet tánc követt — virágos jó hangulatban — a hajnali óráig.

Az Alföldi Zöldmező Szövetség-be

tömörült endrői gazdaiársadalom január hó 30-án délután 4 órakor a községláz tanácstermében népes év-záró értekezletet tartott. A vármegye képviselőtestületben megjelent Dr. Sorbán Jenő főszolgabíró úr, a szövetséget pedig Tolvaj Z. Géza igazgató képviselte. Ott volt a községi előjáróság teljes számban és a Zöldmező gazdák, mintegy 200-an. Kalmár Imre bíró megnyitó üdvözlése után Kovács Sándor zöldmező titkár olvasta fel a tevékenységi jelentést, melyben kézzelfogható módon változta a szövetség áldásos tevékenységét. Utána Tolvaj Z. Géza igazgató nyújtotta át Kovács Sándor titkárnak törzstítkárrá történt kinevezéséről szóló díszes oklevelet, és meleg szavakkal méltatta Kovács Sándor zöldmező tevékenységét, mely ritka eredményeket mutat azon rövid pár év alatt, amióta a szövetség működését Endrődön megkezdte. Üdvözölte a törzstítkárt Dr. Sorbán Jenő főszolgabíró is és községi főjegyző. Járási főszolgabíró ugyanekkor osztotta ki az O.M.G.E. díjait a megyei buzakiállítás endrői nyertesének. Dr. Tüköry József bronzérmes, Fülöp József kiscgazda pedig díszoklevelet kapott. Főjegyző zárószavai és a himnusz elénekével ért véget a lélekemelő évzáró ünnepség, melyet este a kiscgazdákörben 150 terítékes társas vacsora követt, ahol kitünő és meleg egyet-értésben találkozottak nem csak a zöldmezőgazdák, hanem a falu vezetői is.

Szarvasmarha törzskönyvezés iránt már régóta folyik a tevékenység és a küzdelem községünkben. A zöldmező mozgalom megerősödésével itt is célhoz jutott a község gazdaközönsége. Hosszas és többszöri utánjárás által és járási gazdasági felügyelő úr hathatós közreműködésével folyó hó 5-én és 6-án megtörtént a törzskönyvezés. A szarvasmarha tenyésztők országos és megyei egyesületének, a mezőgazdasági kamara kiküldötteinek és gazdasági felügyelő részvételével a felhajtott 140 drb. marhából 68 drb-ot soroztak törzskönyvezésre alkalmasnak s így ezeket törzskönyvezték is. A kiküldöttek meg voltak elégedve az endrői jószágtalomány viszonylagos minőségével és ha a törzskönyvezett állatok a megadott utasítások szerint fognak megfelelő bánásmódban és takarmányozásban részesíteni, minden remény meg van arra, hogy a község szarvasmarha tenyésztése a közeli években jelentősen fel fog lendülni.

Az állati vér okszerű felhasználása

a néptáplálkozásban egyre nagyobb tért hódít és különösen kívánatos, hogy a szegényebb néprétegek az állati vérben rejlő nagy tápértéket minél jobban igénybe vegyék. Az állati vérnek nagy része értéknélkül elpocsékolódik, tehát felhasználása nagyon indokolt, mert ingyen vagy csekély árért beszerezhető. Felhívjuk a lakosság figyelmét az állati vér lehető kihasználására azzal, hogy a vágással foglalkozó baromfi szállítókat és a községi vágóhidat vérszerzés céljából keressék fel. Közölünk néhány receptet, melyek a vér izletes elkészítését lehetővé teszik.

RECEPTEK.

1. *Libaprólék vérral*: Megölt liba vérét felfogjuk egy edénybe és kevés ecetet meg sót vegyítve hozzá, addig kevergetjük, míg kihül. A liba aprólékot zöldséges és sós vízben puhára főzzük. Ha ez megtörtént 2 kanál lisztből és 1 kanál libazsírból rántást keverünk, feleeresztjük pár kanállal abból a léből, amiben a liba főtt 1/4 óráig főzzük. Ekkor beleszűrjük a vért, kevés citromlével izesítjük, behelyezzük az aprólékot és pár percig együtt főzzük. A levét, ha kell, tetszés szerint szaporíthatjuk azzal a lével, amiben az aprólék főtt.

2. *Marha hus vérral bevonva*: Vágd ki egy darab husból a csontot és mócsingot, sulykold meg keményen, vegy borsot, szegfűvet, apróra vagdalt citrom héjat, majorannát, zuzd össze, keverd egy marék só közé, a hust dörgöld be vele és engedd egy éjjel így állni, másnap mosd le róla a felesleges só, tégy egy serpenyőbe nagy kockára vágott szalonnát a hus fölé, tedd kemencébe és süsd 1/4 óráig, azután kend be csibe, vagy galamb vérral, süsd tovább, de a vérral kenést tovább kell ismételni. Ha már kérget kapott a hus, önts rá 4 dcl. bort, ugyannyi ecetet és 1 meszely (kb. 4 dcl.) vizet, fedd be nedves papírossal és párold 3 óráig, ezután készíts hozzá olyan mártást, aminőt a rostélyoshoz szokás, szüred keresztül szítán, a hust alkalmazd tájra és a mártást öntsd rá.

3. *Csirke vérmartalékban*: Ha megööld a csirkét, vegy egy kis fazékba egy kis ecetet eresz bele a vért és keverd meg jól az ecettel, hogy meg ne aludjék, azután tisztogasd meg és készítsd el a csirkét, sózd meg, tedd pároló edénybe néhány szelet szalonnával, kevéshagymával és szegfűvel megtűzdelt vöröshagymával és néhány szem borssal és szegfűborssal és párold úgy, hogy meg ne barnuljon, azután vedd ki és hints egy kis lisztet a lére, barnítsd meg, ereszd fel híg lével, adj hozzá egy kis citrom levét és főzd el jól együtt, akkor szüred át szítán, add bele a csirkét és süsd benne addig, míg eléggé meg nem puhul. Azután keverd a vért a lé közé és főzd el együtt néhány minutumig.

4. *Libavér*: 1 libavér, 6 kanál tej, 1 áztatott zsemle, 1 tojás, bors, majoranna és izlés szerint vöröshagymás zsírban megsütni.

5. *Vérleves*: Hagyma, vérlepény lepírtva, vízzel fele esztve, tetszés szerint izesítve (piros paprika, egész bors, ecet, babérlevél) lehet habarni tejfellel vagy kevés rántással elkészíteni.

6. *Vérvagdalt*: Adagonként 10—15 dkg. vérlepény ledarálva, zsemlye morzsával, áztatott zsemlyével, tojással összeállítva, ugyanúgy izesítve, mint a vagdalt hus.

KÖZGAZDASÁG-MUNKÁSKÉRDÉSEK

Földmunkásvállalkozó-szövetkezet

alakul Endrődön. Régi vágya az endrődi kubikusmunkásoknak, hogy munkavállalkozó szövetkezetet alakítsanak, s ekként nagyobb munkalkalmak megszerzését biztosíthassák az endrődi 1300 kubikus munkáscsaládnak. Tíz év előtt Csernus Mihály apát-plebános már érintkezésbe lépett a tiszántuli földmunkás-vállalkozó szövetkezetek vezetőségével és az országos elnökséggel, akkor azonban elmaradt a szövetkezés. Most Sorbán Jenő főszolgabíró és Harsányi László főjegyző kezdeményezésére a szövetkezetek országos vezére: dr. Steuer György ny. államtitkár érkezett február 18-án Endrődre, hogy a munkások vezetőivel megtárgyalja a szövetkezet alakításának lehetőségét és feltételeit. Nem kell mondanunk, hogy mily rendkívüli fontosságú munkásaink elhelyezését tekintve a vállalkozó-szövetkezet alakítása, hiszünk, hogy munkásaink kellően megfontolják és értékelik az ügy fontosságát és nem ülnek fel demagóg félrevezetésnek.

Rendkívüli tenyészállatbeszerzési kedvezmények a mezőgazdasági kiállításon

A március 17-én megnyíló országos mezőgazdasági kiállításon a tenyészállatbeszerzést ebben az évben a következő nagyértékű rendkívüli kedvezmények szolgálják:

A kiállításon vásárolt tenyészállatok hazaszállításának vasuti fuvardíját teljes egészében a rendezőség fogja viselni és csak a fuvardíjon kívül felmerülő kisebb költségek (állatorvosi díj, esetleg a kísérő díja) fizetendők. E rendkívüli szállítási kedvezmény révén a legtávolabbi eső vidékek is vásárolhatnak a kiállítás gazdag és értékes anyagából, mert a vételárát nem terheli a szállítás egyébként jelentős költségei.

A kiállítás vásári forgalmának továbbá értékes támogatását jelenti, hogy a földmivelésügyi minisztérium a magántenyésztők számára kedvezményes tenyészállatbeszerzési hitelt engedélyezett. Aki ezt a hitelt igénybe óhajtja venni, igénylését legkésőbb február 25-ig jelentse be a rendezőbizottságnál (Budapest, IX Köztelek utca 8.)

Végül rendkívüli kedvezményben fognak részesülni a községek és közbirtokosságok vásárlásai is, amennyiben a földmivelésügyi minisztérium a gazdasági felügyelőségek közbejöttével történő vásárlásaiknál az apaállatok vételárából 20%-ig terjedhető, átlagban 15% rendkívüli árvisszatérítést engedélyezett.

A m. kir. kereskedelemügyi minisztérium az OMGE kérésére a

március 17-22. napjain tartandó országos mezőgazdasági kiállítás megtekintésére a felulazó közönség részére 50%-os kedvezményt biztosított a M. Kir. Államvasutakon és a kezelésében lévő helyierdekű vasutakon. A kedvezményes utazásra jogosító igazolvány ára a MÁV és az összes többi közlekedési társulatok vonalaira szólnan egységesen 1.30 pengő. Az igazolványt ennek az összegnek postabélyegben való bevétele ellenében, az igénybevevő nevének és a kiinduló állomásnak a közlése mellett, az országos mezőgazdasági kiállítás rendezőbizottságától (Budapest, IX., Köztelek utca 8. szám) kell igényelni, de beszerezhetők az igazolványok az utazási irodák, gazdasági egyesületek, gazdakörök és szövetkezetek útján is.

A kedvezményes utazásra jogosító igazolvány a Budapestre utazásra március 11-től—22-ig, a visszautazásra március 17-től—március 31-ig bezáróan érvényes és használható; bármelyik kocsiosztályban feljogosít az 50%-os kedvezményre. Az 50%-os kedvezményes utazás lehetőségét tehát a husvétot Budapesten tölteni kívánók is élvezhetik, mert az ünnep után az igazolvány és az ideutazási jegy birtokában díjmentesen utazhatnak haza.

Parcellázás

Nagyszénás község határában — gróf Festetics Sándorné szül. gróf Károlyi Julia 4900 kat. holdas nagy birtoka eladóvá tétel, s azt az Olasz-Magyar Bank felparcellázás céljából megvette. A megkötött szerződést a m. kir. Földmivelésügyi Minisztérium jóvá is hagyta.

Értesülésünk szerint az Olasz-Magyar Bank a parcellázást oly módon hajtáná végre, hogy a lejegyzett ingatlan rész 40 százalékát a szerződés aláírásakor, 60 százalékát pedig tíz év alatt — 5 százalékos kamattal — kellene kifizetni.

A nagyszénási (Békés m.) rk. plé-

bánia hivatalhoz kérünk minden címzést, hol az ügyet azonnal elintézik s felvilágosítást nyújtanak.

Gabonapiac. Az elmúlt hetekben nagy áresésekről számolhatunk be. A buza (80-as) 20—, az árpa 16—, a zab 18—, a tengeri 12 pengő körül mozog budapesti paritásban.

Az állatpiacon a 130 kilós zsirsértés 120, a könnyű zsirsértés 110—116—, az angol hussértés 120—124 filléres áron kelt. A szoposborjuért 96—112 fillért adtak minőség szerint.

Tavaszi búzát eladásra kínál a Tiszántuli Gazdák Állattenyésztő és Értékesítő Rt. Budapest, V., Nádor-u. 38. Tavaszi buza vetőmagot eladásra kínál Nagy Sándor gazdasága Kemenesfalva, up. Jánosháza, Vas megye.

Akik olcsó és kitűnő minőségű takarmányrépamag és takarmánycukorrépamagot akarnak beszerezni **olcsó áron**, azok e hónapban szükségleteiket jegyeztessék elő a Nép-házi Szövetkezetben

Házadómentesség és tatarozási kedvezmény 1937. évre

Néhány nap múlva lejár a jelenleg évenyben lévő házadómentességi rendelet és úgy az építők, mint az építetők sürgették a házadómentesség meghosszabbítását.

Az új rendelettervezet már elkészült. Az új építési házadókedvezmény elsősorban területi vonatkozásban tér el az eddigitől. Az adómentességet csak egy-utvonalakra, egyes háztömbökre, illetve házakra fogják engedélyezni, míg az általános adókedvezmény szűkebb térre szorítkozik. Az új rendelet elsősorban a városrendezési érdekeket tartja szem előtt.

Ugyint a múltban, ezéven is ki fogják adni a tatarozási rendeletet.

Az új házadómentességi rendelet a legrövidebb időn belül nyilvánosságra kerül. (14.566—13.)

VASUTI MENETREND

Gyomára érkező vonatok:

Budapestről	—	2.21
Békéscsabáról	—	5.38
Budapestről	—	6.34
Déaványáról	—	6.55
Békéscsabáról gyors	—	10.06
Budapestről	—	10.27
Déaványáról	—	11.47
Budapestről gyors	—	11.57
Békéscsabáról gyors	—	14.20
Déaványáról	—	16.51
Békéscsabáról gyors	—	16.58
Budapestről	—	20.39
Déaványáról	—	22.00
Békéscsabáról	—	23.56

Gyomáról induló vonatok:

Budapestre	—	0.05
Békéscsabára	—	2.31
Déaványára	—	3.43
Budapestre	—	5.45
Békéscsabára	—	6.35
Budapestre gyors	—	10.07
Békéscsabára	—	10.35
Békéscsabára gyors	—	11.58
Déaványára	—	12.45
Budapestre	—	14.30
Budapestre gyors	—	16.59
Déaványára	—	17.41
Békéscsabára	—	20.49
Déaványára	—	20.50

HIRDETÉSEK

Endrőd-Gyomai Takarékpénztár R.-T., Endrőd

Fióktintézet: Gyoma. Tel.: Endrőd 2.

Folyósít rövidlejáratú mezőgazdasági kölcsönöket. Elfogad felmondás nélküli betéteket a legmagasabb kamattal mellett.

ELADÓ HÁZ. Özv Timár Péterné II., 549. szám alatt levő háza eladó.

Eladó kedvező fizetési feltételek mellett 8 kishold föld, a Nagyperes dűlőben; Décs-páskumon 2000 négyszögöl, Dávid-dűlőben 2340 négyszögöl szántó. — Érdeklődni lehet: **Békéscsabán, a Békésmegyei Keresk. Banknál.**

Szép ékszer

J ó ó r á t

Mezőturon és

Endrődön

Gruber ád.

Órák, ékszerek, szemüvegek nagy raktára, disztárgyak. Óra-ékszer javítás pontos alkatrészekkel, jótállás mellett, saját műhelyemben.

Az Endrőd-Gyomai Takarékpénztár Rt. mindenféle

gabonaneműt

magas piaci áron
VÁSÁROL.

A Katolikus Népszövetség Temetkezési Segítőpénztára

útján mindenki könnyülhet az elhalálozás miatt jelentkező gondon, megnyugvást szerezhet magának és családjának

Iratkozzék be tagul

Tagfelvétel és a díjak befizetése az Endrőd-Gyomai Takarékpénztár Rt.-nél Endrődön. Tag lehet minden 14-65 év közötti egyén Orvosi vizsgálat nincsen! Legkisebb havi díj 50 fillér.

„Az Egyházmegyei Hatóság 1238/1934. sz. engedélyével.”

Szerkesztésért és kiadásért felelős:

Walthier György

Főmunkatárs:

Csernus Mihály

Kongorác János könyvnyomdája
I. Rózsaszentmihály, Telefonszám: 21.